

ESQUEMA DE DIFERÈNCIES DESCARTES-LOCKE

Molt en resum, tota la crítica empirista al cartesianisme es fonamenta en dos punts: la primacia de l'experiència sobre la raó (que els porta a elaborar la teoria de la 'tabula rasa') i la relativitat de l'experiència (que sempre és singular i concreta). D'aquesta manera, conceptes com 'substància' o 'causa' són analitzades d'una manera absolutament diferent segons s'analitzin des del punt de vista racionalista o empirista. Esquemàticament, les principals diferències entre Descartes i Locke són:

TEMA:	DESCARTES	LOCKE
Origen del coneixement	Hem de cercar una certesa absoluta, la veritat indubtable per això no podem fiar-nos dels sentits, sinó que hem de basar-nos en la raó.	La certesa absoluta no existeix. El que tenim és un coneixement probable (en grau molt alt), però no segur. Per això hem de basar-nos en la percepció sensible.
Paper de les idees	Les idees més importants que tenim (i les úniques de les quals no podem dubtar) són les innates, perquè són universals i a priori.	No hi ha idees innates. Quan naixem la nostra ment és com un paper en blanc o un quadre no pintat (<i>tabula rasa</i>), que es va omplint amb experiències particulars i concretes.
El món	El coneixem per deducció. A partir de la idea de 'jo penso', dedueixo que hi ha Déu i món.	Coneixem el món per experiència, inductivament. A partir de la suma d'experiències sensibles elaborem una idea.
El jo	'Jo' sóc 'una cosa que pensa. L'essència del jo és pensar i podríem fins i tot imaginar que 'jo' existeixo com un pensament sense cos.	Tota experiència s'origina en un cos i depèn de la percepció sensible, sense la qual no hi ha identitat personal. L'ànima i el cos estan separats però relacionats entre si.
La substància	'Ego cogito' [jo penso], sóc una substància, quelcom que sempre és igual a si mateix.	L'experiència mostra que la substància de les coses és incognoscible.